

POROČEVALEC

GLASILO KOLEKTIVA KMETIJSKEGA KOMBINATA PTUJ

STEV. 1 (21)

PTUJ, JULIJA 1973

LETNIK V.

PRED ZDRUŽITVIJO

Vse je pripravljeno

Priprave na uvajanje ustavnih dopolnil v KK Ptuj so za nami. Nahajamo se v obdobju, ko prevzemajo delavci dolžnosti in pravice, ki jih bodo neposredno opravljali v novoustanovljenih TOZD.

Tako so že ustanovljene TOZD v Mlekarni, Gozdarstvu, Tehnoservisu, Mizarstvu, drugi pa so pred tem, da jih ustanovijo. Istočasno je v razpravi tudi samoupravni sporazum o združevanju v KK Ptuj, ki je med delavci zelo ugodno sprejet. Priprava samoupravnega sporazuma je trajala skoraj leto dni, tako da so mnoge stvari dogovorjene že v tem obdobju.

Pri organiziranju podjetja KK Ptuj ne smemo pozabiti tudi na povezovanje v regiji, ki obsega območje Maribora, Lenarta, Slov. Bistrice in Ptujja. Predlog je, naj se na tem območju združijo podjetja AK Maribor, TMI »Košaki«, Agrokombinat Lenart, KK KZ Slovenska Bistrica in KK Ptuj.

Za izvedbo vseh priprav ob združitvi so imenovali delavski sveti vseh petih podjetij po tri predstavnike v integracijski odbor za združitve. DS KK Ptuj je imenoval Marušo Grabrijan, predsednico DS podjetja, Otona Poliča, sekretarja OO ZK podjetja in Cvetka Dopliharja, glavnega direktorja podjetja.

Iniciativni odbor je imel štiri sestanke, na katerih je razpravjal o kandidatih za združitve. V prvotnem načrtu sta bila namreč še Mlekarna Maribor in TP Meso Maribor, ki pa sta pozneje prenehala sodelovati. Razpravljal je o ekonomskih pokazateljih za združitve, kate- re je izdelal Kmetijski zavod Maribor. Imenoval je delovno skupino za izdelavo samoupravnega sporazuma, obveščal samoupravne organe, politične organizacije, delavce ter javnost o poteku priprav in obravnaval osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela.

Sedaj že obravnavamo samoupravni sporazum o združitvi v sestavljeno organizacijo združenega dela. Vse zbrane pripombe na sporazum že obravnavajo pravniki vseh petih podjetij. Tako vsklajen samoupravni sporazum pa bo obravnavan in do-

končno potrjen na zborih delavcev v TOZD.

Pomen in prednosti združitve so opisane na drugem mestu.

Moramo povedati, da je vloženega veliko truda v to povezovanje, prav zaradi koristi, ki jih naj prinese našemu delavcu in kmetu, t. j. razvoju celotnega področja. Na sestankih po obratih, kjer je bil program združitve in sporazum obravnavan, so delavci odobrili delo iniciativnega odbora in predlagali, da se izdelata dokončno besedilo sporazuma.

Tako vloženi trud ni bil zaman. Mag. vet. Cvetko Doplihar

KMETIJSKO PREHRAMBENE ORGANIZACIJE

Združitev v podravski regiji

Razvoj gospodarstva pogojuje vedno večjo specializacijo. Nastaja večja družbena in tehnična delitev dela. Lahko govorimo, da prihaja po tej plati do drobljenja celote, sočasno pa se poraja želja ali nujnost po večjem skupnem delovanju takih svojstvenih proizvodnih enot — torej do združevanj (integracij) na vseh nivojih. Zavedamo se, da so velika združevanja tudi v svetovnem merilu proces svetovnega gospodarskega napredka, ne pa morebitnih naključij ali želja posameznih gospodarstvenikov. Verjame- mo, da je tisti, ki je zunaj teh procesov, obsojen na gos- podarsko stagnacijo ali na- zadovanje. Zato ne sme manjkati v nobenem planu razvoja gospodarstva možnost, da bi dosegli določene cilje tudi z združevanji.

ZA ŠE BOLJE GOSPODARJENJE

Zaradi nespornih prednosti združevanj je tudi pri nas v zadnjem času vse večji ekonomski in politični interes in pritisk, da bi se vključili v ta proces. Kmetijstvo je gos- podarska panoga, ki je nujna v razvoju vseh drugih gos- podarskih panog. Če dodamo temu še vedno prisotno mož- nost pomanjkanja hrane, nam postane bolj razumljivo, da

V mesecu maju 1973 je Od- bor za kadre Kmetijskega kombinata Ptuj razpisal na- slednja vodilna delovna me- sta: direktorja komercialnega sektorja, direktorja FRS, vo- dje splošnega sektorja, di- rektorja obrata Kooperacija, direktorja obrata Mlekarna

— za direktorja obrata Ko- operacija tovariša Mirana Glu- šiča, inž. agr.,

— za direktorja obrata Mle- karna tovariša Janeza Vrečar- ja, dipl. inž. agr.

Že v mesecu januarju 1973 pa je bil za direktorja raz- vojno tehničnega sektorja i-

Imenovanja vodilnih delavcev

in direktorja obrata Trgovi- na.

Po preteku v razpisu dolo- čenega roka je imenoval Delav- ski svet Kmetijskega kombi- nata Ptuj na seji 15. 6. 1973, na predlog odbora za kadre, naslednje kandidate:

— za direktorja komercial- nega sektorja tovariša Mar- jana Brgleza, inž. agr,

— za direktorja FRS tova- riša Otona Poliča,

menovan tovariš Branko Voljč, dipl. inž. agr., ki pa je moral do imenovanja novega direktorja obrata Mlekarna o- stati še na svojem dosedanjem delovnem mestu.

Vsi novoimenovani vodilni delavci bodo v glavnem nas- topili nove delovne noližnosti v mesecu juliju 1973. Na no- vih delovnih mestih jim že- limo mnogo uspehov.

Franc Golob

Predvsem so prepričani o tem v kmetijskih kombinatih Maribor, Lenart, Ptuj in Slo- venska Bistrica ter v TMI »Košaki«. Zato so začela ta podjetja pospešene priprave za združitve.

Nastali sta osnovni vpra- šanji:

a) Kaj s tem pridobimo?

b) Kakšna naj bo oblika združitve?

Na prvo vprašanje ni težko odgovoriti. Prednosti so zna- ne, saj je možno doseči z združitvijo večjo stopnjo pro- izvodnosti dela, večjo ekono- mičnost poslovanja in večjo rentabilnost vloženih sred- stev.

Vse to se da doseči pred- vsem z združevanjem znanja in intelektualnih sposobnosti, z združevanjem sredstev in s skupnim vlaganjem, s sodob- nejšo organizacijo dela, z moderno tehnologijo, z delit- vijo dela in s specializacijo. S tem lahko dosežemo veliko serijsko, oziroma masovno proizvodnjo z veliko mobil- nostjo prostih denarnih sred- stev, z načrtnim pospeševa- njem ene in druge dejavnosti, z enotnim in skupnim nasto- pom na trgu pri prodaji kot pri nakupu (predvsem masov- nih pridelkov in surovin). S tem lahko pridobimo naj- ugodnejše pogoje prodaje, na- kupa i dr.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZA RACIONALNEJŠE POSLOVANJE

So utemeljena mnenja, da bi pripomogla tesnejša pove- zanost naštetih podjetij k ra- cionalnejšemu poslovanju.

Združitev v podravski regiji

(Nadaljevanje s 1. strani)

Z ZDRUŽEVANJEM NASTALI KOMBINATI

Navedeno so vsa našeta podjetja že sama ugotovila. Sedanji kombinati so tudi nastali z združevanjem prejšnjih posestev in KG-jev. Rezultati so ugodni, vendar še ne zadovoljujejo: vse možnosti še niso izkoriščene.

Sedanja akcija je zato samo nadaljevanje uspešnih integracij v preteklosti. Ugotavljamo, da je v **Lenartu** združena vsa kmetijska proizvodnja, v zadnjem času pa še gostinstvo. Uspešno pridelujejo koruzo, pšenico, sadje in redijo goveda. Tudi v **Ptuj** je združena vsa primarna kmetijska proizvodnja razen manjše Kmetijske zadruge Lovrenc na Dravskem polju. Kombinati v Ptuj vključujejo tudi delno predelavo (mlekarina, kletarstvo, tovarna močnih krmil) in trgovino (mesnice, vino, gozdni proizvodi, rezervni deli in drugo). Prednjači proizvodnja pšenice, koruze, hmelja, vina in sadja, v živinoreji vzreja prašičev in pitanje goveda ter mleko. Močno sta zastopana gozdarstvo ter predelava lesa (žaga in mizarska delavnica).

V **Slovenski Bistrici** je združena vsa kmetijska proizvodnja. Razvija tudi predelavo mesa, ima obsežno proizvodnjo vina in njegovo finalizacijo. Močno je zastopano tudi sadjarstvo.

AK Maribor se doslej še ni posrečilo združiti v celoti temeljne kmetijske proizvodnje na območju Maribora. Zunaj kombinata je še 5 kmetijskih zadrug ter predelovalna industrija in trgovina. V zadnjem letu je napredovalo združevanje v kooperaciji. Iz obrata za kooperacijo ter iz kmetijske zadruge Pesnica je nastala nova večja zadruga v sestavi Agrokombinata (KZ Maribor). Pridelujejo predvsem pšenico, koruzo, hmelj, vino in sadje ter živinorejske proizvode. Perspektivno je tudi dobro razvito ribogojstvo.

Specializirano je podjetje **Tovarna mesnih izdelkov »Košaki«**. Že dosedanje tesno poslovno sodelovanje je potrdilo, da je nujna združitev predelave s proizvodnim zaledjem. Združeni kombinati so sposobni v celoti preskrbovati TMI (Tovarno mesnih izdelkov) s potrebno surovino.

OBLIKA ZDRUŽITVE?

Teorija in praksa poznata več oblik združevanja. Najpogostejša so kooperacija, poslovno združenje, sestavljeno podjetje in spojitev (fuzija) podjetij.

Kooperacija je najbolj rahla oblika združevanja. Je dejansko poslovno tehnično sodelovanje za večji ali manjši obseg proizvodnje. Vsi sodelujoči obdržijo v celoti vso svojo ekonomsko in pravno samostojnost. Zato se tudi ne pojavi nobeno novo pravno telo.

Poslovno združevanje je tudi oblika poslovno tehničnega sodelovanja. Povezuje več zainteresiranih gospodarskih organizacij. Združujejo se predvsem proizvodno-tehnični in komercialni interesi. Vse članice ostanejo samostojne kot v prvem primeru, na novo pa se pojavi poslovno združenje kot nova pravna oseba.

Sestavljeno (združeno) podjetje je mnogo bolj trdna oblika združevanja. Vanj se združujejo praviloma velike gospodarske organizacije, ki imajo horizontalne ali vertikalne interese z drugimi partnerji. Bistvo sestavljenega podjetja je združevanje samo nekaterih funkcij gospodarskih organizacij. Pojavi se nova pravna oseba, združena podjetja pa ohranijo vso pravno in ekonomsko samostojnost, razen tistih funkcij, ki jih dogovorno združijo na nivoju sestavljenega podjetja. Nastajajo tudi nekatere oblike solidarnega ali subsidiarnega jamstva, predvsem poslov, ki so skupno dogovorjeni.

Spojitev podjetij (fuzija) je popolna združitev prejšnjih podjetij v novo podjetje. Iz več pravnih oseb nastane ena pravna oseba. Pripojena podjetja pa postanejo glede na obseg in na druge pogoje temeljna organizacija združenega dela ali več TOZD-jev. Te (TOZD) določijo s samoupravnim sporazumom o združevanju obseg dejavnosti, pravice in dolžnosti novega podjetja, same pa postanejo pravne

osebe v obsegu in smislu ustavnih dopolnil.

NAŠA ODLOČITEV — SESTAVLJENO PODJETJE

Iz predsednikov vseh zainteresiranih podjetij sestavljen iniciativni odbor se je po dosedanjih dogovorih odločil predlagati 3. obliko združevanja — **SESTAVLJENO PODJETJE**. Vsako podjetje se samostojno vključi v novo organizacijo združenega dela. O tem odločajo TOZD na svojih zborih delovnih ljudi. Razprave po TOZD morajo omogočiti, da se vsi seznanijo s smotrom združevanja ter z oblikami upravljanja združenega podjetja. Potrebno se je seznaniti tudi s kapacitetami sedanjih podjetij ter z razvojem posameznih kombinatov v združenem podjetju. V posebnih pregledih so prikazane kapacitete posameznih podjetij, fizični obseg proizvodnje, dosežen v 1972. letu, celotni dohodek in njegova delitev po zaključnih računih za 1972. leto, poslovna sredstva in njihovi viri, osnovna sredstva in stopnja odpisanosti ter obračun obveznosti po trajnih obratnih sredstvih.

Združeno podjetje bo hasnovalo 12.700 ha kmetijskih zemljišč ter 8.400 ha gozdov. Skupna površina 21.100 ha jamči za zadostno osnovno kmetijsko proizvodnjo. Zadostno zalaganje za TMI bo omogočilo skupno s kooperacijo 5.300 glav goveje živine ter 16.600 prašičev (v enem turnusu). Za solidno prodajo lastnih pridelkov jamči 900 vagonov skladišč za žita (silosi), 240-vagonska hladilnica ter 600-vagonske kleti. Sušilnice za 80 q sušenja žit na uro ter možnost proizvodnje 90 q krmil na uro bodo omogočile samostojno preskrbo s pretežnimi količinami krmil. Kapacitete klavnic in prede-

lave omogočajo pri svojih 18.000 tonah na leto velik razvoj živinoreje družbenega in privatnega kmetijstva.

STROJNE IN PROIZVODNE KAPACITETE

Opremljenost s stroji nam sedaj omogoča, da pride na 83 ha kmetijskih površin 1 traktor, na njihovih površinah pa 1 traktor na 27 ha, 1 kombajn na 100 ha njiv, zasajenih z žiti in koruzo. Navedene zmogljivosti smo solidno koristili v minulih letih, vendar so dosežki še vedno premali, da bi smeli biti z njimi zadovoljni.

Zbrani podatki o glavnih proizvodih in pridelkih iz 1971. leta kažejo, da smo pridelali blizu 4.000 vagonov različnih kmetijskih pridelkov in proizvodov, v kooperacijski proizvodnji pa še nadaljnjih 1.700 vagonov. Količinsko prevladujejo: koruza (za zrno) (15,2 % vseh pridelkov in proizvodov iz leta 1971), pšenica (14,8 %), seno (14,4 %), silažna koruza (12,8 %) ter mleko (12 %). V kooperacijski proizvodnji močno prevladujeta mleko in pitano govedo (prvo s 47 % vseh kooperacijskih proizvodov, drugo s 24 %) ter krompir (13,8 %).

V količinski proizvodnji so deleži posameznih kombinatov različni. Od navedenih 4.000 vagonov odpade na Lenart 550 vagonov (11,5 %), Maribor 1.300 (33,7 %), Ptuj 1.970 (50,5 %) in na Slovensko Bistrico 180 (4,4 %).

OPRAVIČILO UREDNIŠTVA

Za to številko so prispevali svoje sestavke še:

1. S. M. — Poljedelstvo, živinoreja in vinogradništvo.
 2. F. G. — Kadri v 1973.
 3. B. A. Tako naj bo tudi v bodoče
 4. K. S. — Spoštljivost in pozornost
- Ker je zaostalo tiskanje te številke, so brez krivde avtorjev izostali gornji sestavki zaradi odmaknjene datuma. Imenovanim avtorjem se zaradi tega opravičujemo, obenem pa jim zagotavljamo v bodoče ob rednejšem izhajanju »Poročevalca« objavo naslednjih sestavkov.

CELOTNI DOHODEK IN DELITEV DOHODKA (po ZK za leto 1972)

	Sl. Bistr.	TMI	Skupaj	Lenart	Maribor	Ptuj
Celotni dohodek	79.628	166.046	741.769	56.434	118.374	321.487
Porabljena sredstva	69.210	156.189	666.141	47.385	87.109	261.248
Dohodek	10.218	9.857	120.628	9.049	31.265	60.239
Pogodbene obveznosti	1.903	1.224	17.078	1.526	5.133	7.292
Zakonske obveznosti	439	841	5.804	449	1.435	2.640
Osebnih dohodek	6.823	10.894	86.767	5.829	23.688	39.533
Ostane dohodka	1.053	—	14.081	1.245	1.009	10.774
Izguba	—	3.102	3.102	—	—	—
Rezervni sklad — obvezni	204	—	3.933	180	177	3.372
Rezervni sklad — neobvezni	—	—	—	—	—	—
Poslovni sklad	671	—	6.850	455	419	5.305
Sklad skupne porabe	178	—	3.298	610	413	2.097
Amortizacija: predpisana	1.390	1.582	15.620	1.453	1.322	6.873
vplačana	1.558	1.582	19.528	1.453	1.708	10.227
pospešena	168	—	3.908	—	386	3.354

(Nadaljevanje na 3. strani)

Združitev v podravski regiji

FINANČNA SLIKA 1971-1972

(Nadaljevanje z 2. strani)

Proizvodni in količinski pri-
delki so bili v letu 1972 večji

kot v prikazanem 1971. letu.
To potrjujejo finančni podatki.
V letih 1971 in 1972 so
ustvarila navedena podjetja
(v 000.— din):

	1971	1972	Index
— Celotni dohodek	605.655	741.769	122
— Porobljena sredstva	505.867	666.141	132
— Dohodek	99.788	120.628	121
— Pogodbene obveznosti	10.611	17.078	161
— Zakonske obveznosti	6.792	5.804	85
— Osebnih dohodki	71.528	86.767	121
— Ostanek dohodka	10.857	14.081	130
— Izguba	—	3.102	—
— Rezervni sklad	2.696	3.933	146
— Poslovni sklad	5.045	6.850	135
— Sklad skupne porabe	3.116	3.298	106

Delitev je bila v duhu stabilizacije, saj so rastli osebni dohodki enako kot dohodek, medtem ko so rastle naložbe

v sklade mnogo hitreje. Izjema je le naložba v sklad skupne porabe, ki je ostal na slični višini kot v 1971. letu.

USTVARJALNOST PODJETIJ 1972. LETA

Delež v ustvarjenih rezultatih leta 1972, izražen v odstotkih, je po vrstnem redu pod-

jetij: 1. Lenart, 2. Maribor, 3. Ptuj, 4. Slovenska Bistrica in 5. TMI »Košaki«.

	1	2	3	4	5
Celotni dohodek	7,6	16,0	43,3	10,7	22,4
Dohodek	7,5	25,9	50,0	8,5	8,1
Osebnih dohodki	6,7	27,3	45,6	7,9	12,5
Ostanek dohodka	8,8	7,2	76,5	7,5	—
Izguba	—	—	—	—	100,0
Skladi: — rezervni	4,6	4,5	85,7	5,2	—
— poslovni	6,6	6,1	77,5	9,8	—
— za skupno porabo	18,5	12,5	63,6	5,4	—
Število zaposlenih po vkalkuliranih urah dela	6,7	27,7	44,9	7,4	13,3

Na 1 zaposlenega so dosegla podjetja skupaj 223.000 din celotnega dohodka, 36.000

din dohodka, izplačala 26.000 din bruto osebnega dohodka ter dosegla 4.230 din dobička.

Uspeh posameznih podjetij na 1 zaposlenega (v 000 din):

	1	2	3	4	5
Celotni dohodek	253	129	216	321	376
Dohodek	41	34	40	41	22
Bruto osebni dohodek	26	26	26	27	25
Rezultat — dobiček	5,6	1,1	7,2	4,2	—
— izguba	—	—	—	—	7,0

PREDNOST — ZDRUŽENO POSLOVANJE

Rezultati so si podobni z izjemo TMI, ki je poslovala v 1972. letu zaradi neurejenih cen z izgubo. Če primerjamo dosežene podatke z uspehi, ki so jih dosegle že združene kmetijske organizacije, ugotovimo, da je združevanje zelo nujno in da smo mnogo izgubili, ker poslujemo razdrobljeno. Primerjajmo skup-

ne dosežke naših 5 organizacij z uspehi, ki so jih dosegli nekateri že združeni kompleksi v drugih območjih.

Primerjalni rezultati nam jasno povedo, kaj bomo pridobili z združitvijo; resno bi se le morali vprašati, kaj bomo izgubili, če do nje ne pride.

Podatki so izračunani (v 000 din) na 1 zaposlenega:

	Naša podjetja	Združeni kompleksi	Index
Celotni dohodek	223	393	176
Dohodek	36	55	153
Bruto OD	26	35	135
Rezultat	4,2	9,7	230

STRUKTURA ZAPOSLENIH

Struktura zaposlenih delavcev v naših 5 podjetjih (po stanjih koncem meseca v letih 1971 in 1972):

	Število	%
Visoka šola	54	1,5
Višja šola	63	2,2
Srednja šola	240	8,5
Nižja šola	104	3,7
Visoko kvalif.	128	4,5
Kvalificirani	787	27,8
Polkvalificirani	724	25,6
Nekvalificirani	737	26,9

Vsako izmed podjetij skrbi za stalno izobraževanje in izpopolnjevanje zaposlenih, zato so sposobni obstoječi kadri doseči postavljene cilje.

VELIKO KMETIJSKO OBMOČJE

V naši regiji bo upravljajo združeno podjetje 11% vseh zemljišč in s 40% zemljišč družbenega sektorja skupno z gozdovi.

Z dragocenimi »vilicami« je prihranjenega pri nakladanju lesa na žagi na Hajdini mnogo truda in stroškov. Viličar Janko Polanec pri delu

Smo med največjimi kmetijskimi območji v Sloveniji. Močno je razvito zasebno kmetijstvo; 25.700 kmetij hasnuje kar 91.000 ha kmetijskih in gozdnih zemljišč. Večja proizvodnja še tukaj ni dosežena, saj so kmetije pretežno razdrobljene ter imajo v povprečju le 5,5 ha zemlje, od te 3,6 ha kmetijske.

Močno novo združeno podjetje bo lahko omogočilo večini sposobnih kmetij tržno proizvodnjo. Večal se bo dohodek kmetov, podjetje pa bo lahko maksimalno izkoristilo svoje zmogljivosti pridelovanja žit in krme, mleka in mesa ter sadja in vina.

Lahko trdimo, da bo taka bodoča vez med zasebnim in družbenim sektorjem kmetijstva pripomogla, da bo razvoj enega pogojeval tudi na pretek drugega.

Pri izbiranju organizacijske oblike bo potrebno uveljaviti predvsem načelo, da odločajo o tem (TOZD), temeljne organizacije združenega dela, da ne bodo kršene osnovne pravice, ki so nam dane z ustavnimi dopolnili. Vsaka sedanja delovna organizacija obdrži svojo avtonomijo, svojo poslovno iniciativo in organe upravljanja z vsemi pristojnostmi.

Sedanje delovne organizacije se vključijo v združeno podjetje, neglede na to, katero fazo formiranja TOZD so dosegle. Z namenom, da bi učinkoviteje gospodarili, bi ustanovili v kombinatu skupne službe za tista področja, ki so pomembna za funkcioniranje in uveljavitev vloge združenega podjetja. Predlagali bi skupne službe za razvoj, komercialno, finance in investicije.

V prvi fazi je potrebno delo te službe v koordiniranju obstoječih služb v sedanjih podjetjih ob upoštevanju dela, ki je mogoče doslej zastajalo. Izdelava skupnega družbenega programa kombinata je ena izmed prvih na-

log. Program bi moral vskladiti proizvodne programe podjetij s ciljem za še boljše izkoriščanje obstoječih proizvodnih kapacitet.

Komercialna služba bo velikega pomena za nabave reprodukcijskega materiala in investicijske opreme v izogib vsem nepotrebnim posrednikom. Kot velik kupec bo lahko nabavljala ta služba material direktno pri proizvajalcih — brez posrednikov.

Organiziranje hranilne službe, pridobivanje potrebnih finančnih sredstev in organiziranje interne banke je združeno v dejavnost — skupna finančna politika.

Nastopanje pred bankami bo lažje, v kolikor bomo imeli bolj kompleksno kot doslej izdelane programe investicij.

— op —

Ustanavljanje TOZD

Kmalu po uveljavitvi ustavnih dopolnil se je pokazala potreba, da se formirajo v podjetjih take oblike upravljanja, ki bodo omogočale boljše uveljavljanje samoupravljanja, da se razbije tisto centralistično odločanje, ki je hromilo in ubijalo voljo do dela neposrednega proizvajalca. Iz želje po prenosu neposrednih pravic odločanja na tiste, ki proizvajajo, se je izoblikovala zahteva po ustanovitvi TOZD. V njej bomo uresničevali odnose, ki morajo temeljiti na resničnem razpolaganju delavcev s presežnim delom, samoupravnem položaju delavca v njej, ki je nosilec dohodka in ki ga bo po potrebi zaradi večje učinkovitosti združeval. Samoupravnih osnov za združevanje dohodka nam klasično podjetje ne daje, saj je v večini podjetij gospodarjenje z dohodkom delavcu odtujena pravica. Združevanje dela dohodka za skupne namene ne bo moglo biti v prihodnje pogojeno z odločitvijo ozke skupine ljudi v centru širše organizacije, temveč bo moralo temeljiti na interesih vseh delavcev, oziroma na interesih njihovih TOZD, saj jasno pravi ustavno dopolnilo v 1. točki, da je temelj socialističnih samoupravnih odnosov družbeno-ekonomski položaj delovnega človeka v družbeni reprodukciji. Zagotavlja mu dolžnosti in pravice v tem položaju, da sodeluje s svojim delom s sredstvi reprodukcije v družbeni lastnini ter s tem, da odloča neposredno in enakopravno z drugimi delovnimi ljudmi v združenem delu o vseh zadevah družbene reprodukcije v pogojih in odnosih medsebojne odvisnosti, odgovornosti in solidarnosti. Uresničuje svoj osebni materialni in moralni interes in pravico, da uživa uspehe svojega dela in pridobitve splošnega materialnega in družbenega napredka, da zadovoljuje na tej podlagi čim popolneje svoje osebne in družbene potrebe in da razvija svoje delovne in druge ustvarjalne sposobnosti. Za ugotovitev družbeno-ekonomskega položaja delovnega človeka je delavcem zajamčeno, kot njihova neodtujljiva pravica, da pridobivajo na podlagi svojega dela v TOZD, v katerih se združujejo in v njih delajo ter v vseh oblikah združevanja in poslovnega sodelovanja teh organizacij dohodek in upravljajo zadeve in sredstva družbene reprodukcije ter odločajo o dohodku, ki ga ustvarjajo kot del skupnega družbenega dohodka v različnih oblikah združenega dela in združevanja sredstev.

Dohodek, ki ga ustvarja v katerikoli obliki združenega dela in združevanja sredstev, pripada v celoti TOZD. Sku-

pen dohodek, ustvarjen v TOZD, je materialna podlaga delavčeve pravice, da odloča o svojih delovnih pogojih in o delitvi dohodka ter pridobiva OD v skladu z načelom delitve po delu in s povečanjem produktivnosti njegovega in skupnega družbenega dela.

BLIŽE RESNIČNEMU SAMOUPRAVNEMU POLOŽAJU

Prizadevanja naprednih subjektivnih sil za decentralizacijo upravljanja v združenem delu so zato pogosto naletela na ovire, ki so se kazale zaradi obravnavanega organizacijskega izhodišča kot nerazrešljive. Z raznolikostjo oblik samoupravne organiziranosti združenega dela, ki niso temeljile na dohodku, so v številnih delovnih organizacijah prikrivali resničen delavčev samoupravni položaj.

Integracija je delavcu odtujila dohodek, s tem pa tudi interes za večjo produktivnost dela, razvijala pa organizacijske oblike brez samoupravne vsebine.

Kljub določilom ustavnih dopolnil se porajajo številna vprašanja glede pogojev, ki jih mora izpolnjevati vsaki organizacijski del delovne organizacije, da bi delavci lahko ustanovili TOZD. Ostala dopolnila določajo dva pogoja, in sicer:

— da del delovne organizacije predstavlja delovno celoto,

— da se uspeh skupnega dela delavcev lahko potrdi kot vrednost na trgu ter v delovni organizaciji in da je ta vrednost lahko samostojno izražena.

TOZD S PRAVILNIH VIDIKOV

V našem podjetju smo z uveljavljanjem samoupravnih odnosov precej napredovali, saj smo že v prejšnjih letih odpravili centralistično odločanje o uporabi presežne vrednosti dela, ga prenesli na neposredne proizvajalce, ki so preko izvoljenih organov upravljanja izražali svojo vlogo. Zato nas ustavna dopolnila niso presenetila, temveč so nam sredi dela le dobrodošle smerice za še boljše samoupravne odnose v naši idejni skupnosti. Po sklepu DS kombinata je bila imenovana komisija za uveljavljanje ustavnih dopolnil in ustanovitev TOZD, za lažje sporazumevanje glede same organizacije TOZD in delitev sredstev, ki smo jih skupno ustvarili kot obrati in DE pri KK Ptuj. Ker pa je ta akcija širokega pomena, je bilo potrebno proučiti ustanavljanje TOZD z raznih vidikov in strokovnih plati, kot so organizacijska, komercialna, ekonomska in pravna, zato si je ta komisija, ki je sestavljena iz predsednikov DS obratov in DE imenovala štiri strokovne podkomisije, ki bi naj podrobno proučile in izdelale načrt za bodočo ustanovitev TOZD.

— Podkomisija za tehnični razvoj predlaga, da se naj združijo vsi trije obrati, ki se bavijo z lesom, v eno TOZD, in sicer obrat Gozdarstvo, Mizarstvo in del obrata Trgovine, to je poslovalnica »Jelka«. Ta predlog je sprožil v obravnavi med kolektivi omenjenih še drugačne zahteve in sicer po ustanovitvi samostojnih TOZD za Mizarstvo, Trgovino in seveda za Gozdarstvo.

PREUČITVE IN NAČRTI ZA TOZD

— Podkomisija za finančna vprašanja je razpravljala o delitvi skladov in njihovih virov. Po posvetovanju v obratu smo se pridružili nekaterim predlogom, in sicer, da ostanejo skupni skladi:

— sklad skupne porabe,
— stanovanjski sklad,
— sklad za izobraževanje,

da se prenesejo skladi, kot so amortizacijski, rezervni in materialni del poslovnega sklada v celoti na TOZD, ne strinjamo pa se s predlogom, da se deli denarni del poslovnega sklada še nadalje v razmerju 40:60 %, temveč naj ostane v celoti TOZD, ta pa se naj potem dogovarja z drugimi TOZD o morebitnih

skupnih interesih investicijskih vlaganj.

Mneja smo tudi, da se dodeli ustanoviteljski sklad obratnih sredstev tisti TOZD, ki je sredstva pravno nasledila.

— Podkomisija za komercialna vprašanja teži k temu, da je komercialna služba centralizirana v okviru skupnih služb, naš obrat pa je mnenja, da ostane na Gozdarstvu samostojna komercialna služba, kot do sedaj, drugi obrati pa naj povedo svoje mnenje, ker ni na nekaterih obratih komercialne službe. Predlagamo, naj ostane uvozno izvozni oddelek skupen za vse obrate (ker teh poslov ni toliko, da bi se drobili na obrate) in bi se ga posluževali kot nekakšnega servisa in ga tudi plačevali po vrednosti dela, ravno tako druge službe, kot so kadrovska, pravna in saldakonti, v kolikor ne bodo prenešeni v TOZD in v kolikor samostojne TOZD ne bodo pravne osebe, če ne bo to določeno z zakonom. Potrebe po pravni osebi, nimamo, prav tako ne po lastnem žiro računu, kajti vsaka TOZD bo imela svoj interni račun pri interni banki, ki bo ustanovljena v okviru skupnih služb.

TOZD PO DELU KOMISIJE

To bi bil kratek predlog opravljenega dela komisije za uveljavljanje ustavnih dopolnil in ustanavljanje TOZD. Medsebojne odnose in dokončno obliko TOZD organizacijsko, ekonomsko in pravno bodo urejale podpisnice s sporazumom, ki ga pripravljata petčlanski odbor te komisije. Ko bomo imeli v rokah to gradivo, se bomo lažje dokončno izrekli za pravo obliko TOZD Gozdarstvo.

Član komisije za obrat
Gozdarstvo
Jožica Marčič

PRICELI SMO ŽETI

Srednje dobra letina

Dne 12. t. m. smo pričeli na Kmetijskem kombinatu Ptuj z žetvijo ozimne pšenice. Skupaj imamo za žetev 630 ha pšenice, 158 ha rži in 82 ha jarega ječmena.

Pričetek žetve se je nekoliko pomaknil proti sredini meseca, je torej nekoliko dni v zamudi od prejšnjih let. V glavnem sta dva vzroka za poznejšo žetev, in sicer: poznejša pomlad z razmeroma nizkimi temperaturami v mesecu aprilu in sušni ter topli dnevi v prvi polovici meseca maja. Tudi v žitorodnih krajih naše države zaostajajo letos z žetvijo.

Razpolagamo z 12 kombajni. Od teh je 6 starih Zmajevih 780, 5 komb. Univerzal (3 nabavljeni v tem letu) in 1 komb. JOHNDEER. To število kombajnov bi zadostovalo, da bi končali žetev v približno 14 dneh, če nam bodo to dovoljevale vremenske razmere. Na žalost nam je že

prvi dan žetve dež skrajšal žetev za nekoliko ur.

Pričakujemo srednje dobro letino. Dajanje prognoz o hektarskih pridelkih vnaprej je zelo nevhvaležno in večkrat zavajanje družbe (tudi v državnem merilu). Zato rajši počakajmo do dneva, ko bo pridelek pod streho.

Če lahko kaj rečemo po enodnevnih rezultatih, potem bodo donosi pšenice po ha od 28 do 50 centov. Kvaliteta prvega dne je dobra, saj je hektoliterska teža od 76 do 80, medtem ko je odstotek vlage 17 do 18½ %. Nizki donosi bodo predvsem na prodnatih njivah, kjer je ostala pšenica zelo nizka in redka, s kratkimi klasi. To so posledice suše v mesecu maju. Na globljih, težkih tleh (področje Pragerskega in Pesniške doline), kjer so pšenice bujnejše, so vsled neurja v začetku tega meseca močno polegale.

(Konec na 5. strani)

Če se ozremo na rezultate poslovanja gozdarskega obrata v preteklem letu, vidimo v njem odsev splošnega položaja, v kakršnem je danes gozdarstvo pri nas in drugod v Evropi.

Že ko smo izdelali plan za leto 1972 smo v njem predvideli negativno končno bilanco, kar se sicer ni uresničilo, vendar je rezultat gospodarjenja (182.387 din dobička) mnogo skromnejši kot v preteklih letih.

Ekonomski položaj gozdarstva je v industrijski družbi vse bolj predmet mnogih razprav. Vsepovsod v svetu, posebno v industrijsko razvitih državah, vse bolj prihajajo do izraza tako imenovane socialne dejavnosti gozda t. j. koristi, ki jih daje gozd ljudski skupnosti s svojim obstojem in vplivanjem na ozračje, vodni režim in možnosti oddiha in rekreacije mestnega prebivalstva. Gozdarstvo je gospodarska panoga, ki varuje in izboljšuje okolje: zrak, vodo, tla in pokrajino. V ilustraciji naj navedem, da nevtralizira na primer 1 ha listnatega gozda oziroma zadrži 60 ton prahu in saj, 1 ha iglastega gozda 40 ton, obenem pa gozd ščiti pred radioaktivnostjo zraka. Te postranske koristi gozda, ki bodo kmalu postale enakovredne glavnim koristim, je težko izraziti v denarju. Celotna družba bo morala financirati iz družbenih sredstev razne ukrepe v gozdarstvu, ki bi zagotovili prej navedene koristi gozda. Če je gozdarstvo organizirano na principu podjetja, ki se mora samo vzdrževati iz direktnih gozdnih proizvodov, za svoje socialne dejavnosti pa ne dobiva nobenega nadomestila, postaja vse bolj nerentabilna dejavnost vsled tega, ker rastejo stroški v gozdarstvu konstantno zaradi porasta osebnih dohodkov in materialnih stroškov ter uslug, medtem ko se dohodki zmanjšujejo.

Svetovna rast cen gozdnih proizvodov ne sledi porastu stroškov, čeprav je les surovina, ki je po vsem svetu močno primanjkuje ter se bo povečala njegova sedanja poraba okoli 1 milijardo kubičnih metrov tehničnega lesa letno v 15 letih na dve milijardi m³. Za primer naj navedem, da se cene lesa pri nas že od leta 1965 niso bistveno spremenile. Leta 1969 so se dvignile povprečno za 5 % in so ostale do danes na tej ravni. Kljub veliki porabi pritiskajo na ceno lesa razna nadomestila za les in cenejša proizvodnja v nekaterih deželah s sečnjami na golo in visoko razvito mehanizacijo (SSSR, USA, Švedska).

SLABE PERSPEKTIVE ZA GOZDARSTVO

V Nemčiji n. pr. prevladuje mišljenje, da do konca tega stoletja ne bo noben gozd več rentabilen ter smatrajo dana-

Rezanje lesa iz gozdov KK Ptuj na žagi na Hajdini je na dnevnem redu. Žaga na Hajdini bo morala imeti večje kapacitete

Položaj in vloga gozdarstva

šnjo organizacijo gozdarstva kot brezperspektivno. Da bi razvoj v gozdarstvu, so prešli na vertikalno organizacijo gozdarstva in lesne industrije. V tej pa tudi v vseh drugih industrijskih dejavnostih dohodek raste, saj je porast stroškov manjši od porasta vrednosti njenih proizvodov, kar je prav obratno kot v gozdarstvu. V vseh industrijsko razvitih državah smatrajo danes, da je to edini perspektivni model organizacije gozdarstva in da bo morala v bodočnosti tudi družbena skupnost vse več doprinesati za izvajanje socialnih dejavnosti gozda, ki so postale danes življensko nujne za obstoj človeštva. Vedno več ljudi čuti zaradi vedno večjih psihičnih naporov v službi nujno potrebo po sprostitvi, počitku, odihni in zabavi. Ob koncu vsakega tedna se je pričel že prvi beg iz mest v naravo.

GOZDOVI IN OBJEKTI ZA REKREACIJO

Pri tem bodo nastale precejšnje spremembe v režimu gospodarjenja z gozdovi in v zvezi s tem se bodo zelo povečali stroški. Potrebno bo zgraditi in vzdrževati objekte, ki služijo za rekreacijo. Vsa ta dela bo treba večinoma opravljati ročno, ker se ne da jo mehanizirati kot druga dela pri izkoriščanju gozdov. Za vzdrževanje objektov za rekreacijo v gozdu je potrebnih na leto 94 ur dela po ha, medtem ko zadostuje za zavarovanje normalne lesne proizvodnje na istem hektarju 20 delovnih ur, torej skoraj petkrat manj. Gozd, ki je istočasno namenjen za proizvodnjo in rekreacijo, potrebuje

60 % več delovne sile kot če je namenjen samo za proizvodnjo lesnih sortimentov.

Porast turistične eksploatacije gozdov je izzval tudi več gozdnih požarov, vsled česar morajo vlagati gozdnogospodarske organizacije vsako leto več denarja za zaščito pred požari. Vseh naštetih dodatnih stroškov v zvezi z izkoriščanjem gozdov za razne oblike rekreacije gozdarstvo ne more, niti ni dolžno pokrивati, zato jih mora družbena skupnost regulirati na tak način, da ne bo razvoj rekreacije za gozdno gospodarjenje vir materialnih izgub, temveč aktivna postavka, ker bo to koristilo vsej družbeni skupnosti, saj je rekreacija postala družbena potreba, ki je vse bolj v zvezi s samim obstojem družbe.

Naš obrat se zaveda vseh teh dejstev in je pričel iskati ožje kontakte in povezave z obrati lesne industrije in rezultat tega je, da smo sklenili s tremi lesno-industrijskimi obrati (»Les« Ptuj, Impregnacija Hoče in Marles, Limbuš s 1. januarjem 1973) dvajsetletne pogodbe o poslovno-tehničnem sodelovanju. Pogodbe zavezujejo te obrate, da bodo vsako leto vložili v obnovo naših gozdov pomembna finančna sredstva, s čimer se bo povečala gozdna proizvodnja.

To vlaganje bo koristilo lesni industriji, saj bo prejela več lesa v predelavo, koristilo bo pa tudi obratu gozdarstvo, ker bo vsaj nekoliko olajšalo breme vsakoletne visoke amortizacije za obnovo gozdov, kar bo pozitivno vplivalo na dohodek obrata.

Albert Kropelj,
dipl. inž. gozdarstva

Za naš vsestranski napredek

Zveza komunistov se je resnično znašla v središču akcij, s katerimi pa že uspešno rešuje in odpravlja slabosti, ki so vodile po več letih mirovanja te organizacije dostikrat na stranpota, dostikrat pa so se stresle slabosti na člane zveze komunistov ali pa na organizacijo kot celoto.

Oddelki Zveze komunistov na Kmetijskem kombinatu, Ptuj štejejo zelo malo članov in so razkropljeni po širokem teritoriju delovnih enot, kljub temu pa so vsi pogoji za uspešno delo. Svojim kolektivom in vaščanom moramo povedati in z dejanjem potrditi, da smo člani Zveze komunistov in da želimo razširiti naše vrste tako, da bo prišlo v nje čimveč poštenih fizičnih delavcev. Takšna organizacija se bo lahko vključevala v konkretna dela.

Vzemimo Temeljne organizacije združenega dela; to ime veliko več pove kot ga mnogi razumemo, dostikrat se površno dotaknemo imena in mislimo da bo dovolj, če se proglasimo za TOZD. Tu bo treba storiti mnogo več, kar pa sigurno ne bo takoj, temveč bo potrebno še dosti delati, ko bodo TOZD že obstojale.

Veliko bolj se moramo angažirati člani ZK na vasi, kjer živimo in delamo. Ne moremo dopustiti, da se vmešavamo v naše delo društva in organizacije, ki se širijo po mili volji, mi se za to preveč ne zmenimo.

Člani ZK smo dolžni vse storiti za to, da se bosta kolektiv in vas politično in gospodarsko razvila v smeri napredka in skupnih smotrov, posebno vsebine programa Zveze komunistov Jugoslavije.

(Konec na 6. strani)

PRIČELI SMO ŽETI

Letos srednje dobra letina

(Nadaljevanje s 4. strani)

Sedaj, ko so pšenice dozorele, nam lahko zelo škoduje vsako poslabšanje vremena in nam povzroča izgubo na količini in kakovosti zrnja. Zato bo potrebno izkoristiti za žetev ne samo vsak lepi dan, celo vsako uro lepega vremena in vso razpoložljivo mehanizacijo. Le tako bomo lahko pravočasno končali žetev, na katero smo čakali dobrih 10 mesecev.

Matko Zemljč

Več vneme za obnovo

V začetku leta 1973 je bil na Višji agronomski šoli v Mariboru seminar za vinogradniške strokovnjake iz Slovenije. Na tem seminarju je bil glavni povdarek temu, kako naj poteka kompleksna obnova vinogradov z organizacijskega, tehnološkega in ekonomskega vidika in kako se lahko vinogradniška kmetija razvija v okviru strnjene ali nestrnjene obnove. Strokovnjaki so dopolnjevali svoje razlage o lastnih bogatih izkušnjah z izkušnjami in neposredne proizvodnje. Sproščena diskusija je pokazala, kje in na kaki stopnji je slovensko vinogradništvo.

PREMALO ZA RAZVOJ VINOGRADNIŠTVA

Iz ugotovitev na tem seminarju sledi, da smo premalo napravili na našem območju v primerjavi z drugimi vino-

Za naš vsestranski napredek

(Nadaljevanje s 5. strani)

Vse to je trdno zagotovilo enotnosti v naših oddelkih Zveze komunistov pri razpravah in dejanjih. Organizacija Zveze komunistov pri KK Ptuj, posebno pa še v oddelkih, se mora zavedati resnosti svojih nalog in mora opustiti vsako odlašanje pri delu. Akcije morajo biti dobro pripravljene. Člani se bodo lahko odločili za pravilno izpeljavo nalog iz pisma predsednika Zveze komunistov Jugoslavije tovariša Tita in Izvršnega biroja predsedstva ZK Jugoslavije.

Že na sindikalnih občnih zborih smo ugotovljali, da dobro poznajo naši kolektivi sedanje stanje in potrebne rešitve in se zelo zanimajo za nadaljnje rezultate dela. Vedeti moramo, da smo člani ZK prvi odgovorni za to, da bodo vse pripombe in predlogi sodelavcev v delovnih enotah našega podjetja pravilno politično ocenjeni in da bodo tudi v samoupravnih organih uresničeni.

Brez odgovornosti ne sme biti noben član Zveze komunistov, niti člani kolektiva, ki niso člani te organizacije. Ob skupnem delu in uspehih se bodo najlaže pokazali rezultati aktivnosti, za katero sta koristni pobuda in pomoč članstva Zveze komunistov v oddelkih in v celotni organizaciji ZK KK Ptuj. Uspešna in ugledna organizacija Zveze komunistov je lahko zanesljiv porok za skupno delo vseh poštenih in aktivnih delovnih ljudi v naših delovnih organizacijah, kakor tudi v naši celotni družbeni skupnosti.

Jože Klinc

gradniškimi območji za razvoj kmečkega vinogradništva. Doslej nam ni uspelo zainteresirati ljudi za obnovo. Poleg slabega interesa vinogradnikov ni bilo izdelanih ustreznih programov. Zaradi tega ni bilo zadnjih 15 let nobene obnove. Propadajo stari izrojeni nasadi vinogradov na haloških in slovenjegoriških hribovih, z njimi pa propada marsikje tudi interes za ponovno obnovo. Dolžnost pospeševalcev, vinarjev in širše družbene skupnosti mora biti usmerjena v to, da se poživita ta interes in je zadnji čas, da se smelo pristopi k obnovi.

ZA KOMPLEKSNO OBNOVO

Pri organiziranju oziroma usmerjanju kmetij v Haložah in Slovenskih goricah moramo upoštevati tudi razvoj vinogradništva. Pri akciji obnove kmečkih vinogradov se moramo zavedati, da ne pospešujemo vinogradništva, ampak kmetijo in na njej vinogradništvo. Kmetijo moramo gledati kot celoto. Kjer omogočajo reliefni pogoji in zlasti lastniški odnosi, bi poskušali uvesti kompleksno strnjeno ali pa vsaj kompleksno nestrjeno obnovo. Glede razvoja vinogradništva za mešane kmetije ni neke posebne perspektive. Kmetija, ki ne bi imela vsaj 30 hl tržnih viškov vinskega mošta, ne more računati na uspeh iz vinogradniške proizvodnje. Vinogradnik se v bodoče ne sme več naslanjati na ročno delovno silo, ker je ne bo in bo predraga. Vinograd mora obnoviti primerno pogojem strojne obdelave in to take, da bo lahko stroje izkoriščal še v drugih dejavnostih na svoji kmetiji. Nestrjena načrtna obnova ima pri nas največ perspektive. Zapadni Nemci govorijo o minimumu 8 ha kompleksa vinogradov. V kolikor bi pri nas šli na 10 % njihovih zahtev, na 80 a bi se dalo tudi marsikaj urediti.

MALE IN SREDNJE KMETIJE

Priznati moramo, da nam manjkajo modeli mešane kmetije, zlasti male in srednje. Mala kmetija ne prenese stroškov, saj so stroški opreme in ureditve ob mali proizvodnji preveliki. Vezati bomo morali vinogradništvo na taki kmetiji še s sadjarstvom in s pitanjem goveje živine, bekonoj, brojlerjev itd.

Mnogo govorimo o kmečkem turizmu in o ureditvi vinskih poti in cest. Od tega turizma pa bo korist le, če bo ta prilagojen zahtevam turizma in bo privlačen s kvaliteto postrežbo. Zelo zanimive so lepote Halož in Slovenskih goric za domačega in za tujega turista.

Za letošnje leto je že marsikaj zamujenega glede načrtne obnove. Do jeseni in spomladi pa je dovolj časa, da zberemo interese za obnovo vinogradov, določimo način obnove in sortiment, zlasti pa moramo zagotoviti kreditiranje in sredstva, ki pri-

K OBNOVI VINOGRADOV

Letošnji nastavek lepo obeta

Obnova v vinogradih in sadovnjakih kombinata je tekla letošnje spomlad na treh straneh, in sicer v Podlehniku, Zavrču in na Osojniku. Obnovili smo okrog 45 do 50 ha vinogradov in 11 ha sadovnjakov, pripravljamo pa še letos (trasiramo) za nadaljnjih 40 ha vinogradov in 35 ha sadovnjakov, ki jih bomo obnovili v 1974 letu. Pri trti smo se omejili predvsem na tri sorte, in sicer na mušklatni silvanec (souvignon), laški rizling in šipon, to pa zaradi enotnejših nasadov in večjih količin določenih sort vina za trg.

Zemeljska dela v vinogradih in sadovnjakih smo opravili z buldožerji. Buldožerista Roman Mohorko in Ivan Kmetec sta sterasirala v minulih dveh letih že okrog 80 ha vinogradov. Obnova je namreč izključno na terasah. Tako bo tudi pri nadaljnjih obnovah. Na terasah je sicer nekoliko nižji pridelek, potrebnega pa je na njih manj ročnega dela, za kar povsod manjkajo delavci. Z njimi opravimo v vinogradih vez in trgatve, vsa druga dela pa s stroji.

V zadnjih treh letih so se stroški obnove občutno povečali zaradi podražitve del in materiala; za skoraj 100 %.

Obveznost poročanja o nesrečah pri delu

Poleg splošnih obveznosti imajo delovne organizacije še posebne obveznosti do nadzornih organov. Ena izmed teh obveznosti je poročanje o nesrečah pri delu. To nalaga 73. člen temeljnega zakona o varstvu pri delu, ustrezne odločbe temeljnega zakona o evidencah s področja dela in pravilnik za izvajanje tega zakona.

Poročanje po 73. členu je v izogib sankcij za prekršek. Delovna organizacija mora takoj poročati inšpekciji dela o vsaki smrtni, kolektivni nesreči, hujši poškodbi in nesreči, kot tudi o vsakem pojavu, ki lahko spravi v nevarnost življenje ljudi na delu. To poročanje po najhitrejši poti je namenjeno pristojnemu organu inšpekcije in je v korist raziskave ter preven-

manjkujejo v pretežni večini vinogradnikov. Več je potrebno storiti tudi glede prosvetljevanja in izobraževanja kmetov in jih usposobiti, da bodo strokovno lahko samostojno odločali.

Ptujsko vinogradništvo in kletarstvo že imata 100 letno tradicijo. Privatno kakor tudi družbeno proizvodnjo bo nujno potrebno vezati na sodobno predelavo in prodajo ter vinogradnikom zagotoviti obstoj, razvoj in boljši jutrišnji dan.

Janko Mlakar

Še pred tremi leti je stala obnova 1 ha okrog 5 milijonov s. din, danes pa že stane 11 milijonov s. din. Zelo neugodno je glede kreditov. Planiramo kredite za obnovo in računamo s stabilnostjo dinarja, praktično pa se potem pokaže, da smo se vračunali za več milijonov zaradi podražitev. Z obnovo vlagamo tudi lastna sredstva, ki presegajo zahtevano udeležbo pri kreditih.

Enako je pri obnovi sadovnjakov na Mestnem vrhu in na Vurberku. Tukaj smo se omejili pri obnovi predvsem na hruške, breskve in lešnike. Posadili smo v zadnjih dveh letih tudi na 8 ha obnovljenih površin višnje. Zanje se zelo zanima živilska industrija, pa tudi gospodinjice za vkuhavanje in za sok iz višenj. V sadjarstvu bomo obnovili v naslednjih letih še 54 ha površin.

Kot je pojasnil inž. kmetijstva Ivan Skočir, je sedaj prijeten pogled na velike komplekse kombinatovih vinogradov, pa tudi na mlajše nasade, kjer je odličen nastavek letošnjega pridelka. V mlajših vinogradih sta letos posezla le mušklatni silvanec in traminec. Letos se nam obeta bogata trgatve. V. J.

tivnega delovanja. Poročanje po zakonu in pravilniku s področja dela je namenjeno pristojnemu organu za socialno zavarovanje (Prijava o nesreči pri delu, obrazec ER-8) zaradi ugotavljanja in uveljavljanja pravic ponesrečenca iz naslova zdravstvenega oziroma socialnega zavarovanja. Pristojna inšpekcija dela za kmetijstvo je Republiški inšpektorat dela.

Za opustitev prijave pristojnemu organu inšpekcije dela po 73. členu TVZV je predpisana kazen po drugi točki prvega odstavka 120. člena istega zakona za prekršek in sicer za delovno organizacijo med 100 — 3.000 din, za odgovorno osebo delovne organizacije pa med 20 — 200 din.

Marinkovič Živorad

Obrat Mizarstvo za sodelovanje

Zadnje čase je pri podjetjih predelovalne industrije vse bolj prisotna nagnjenost k združevanju, poslovnotehničnemu povezovanju in skupnemu organiziranemu nastopanju na tržišču. To sodelovanje dobiva vse širše razsežnosti zlasti pri velikih sorodnih podjetjih.

Majhni kolektivi, kot je obrat Mizarstvo, to integralno dogajanje zelo budno spremljamo, kajti industrija nam kroji mnogokrat kruh s svojo veliko konkurenco na tržišču. V Sloveniji je lesno-predelovalna industrija na zelo visoki stopnji razvoja in obrat Mizarstvo je tudi delček tega velikega verižnega sistema. Zavedamo se, da se nahajamo na določeni pozitivni poziciji do velikih lesno-predelovalnih podjetij, ker

NAPREDEK V PROIZVODNJI

Velik del problema smo rešili z nabavo opreme za furnirnico. S tem smo dosegli velik korak naprej pri izdelavi furnirane proizvodnje. Vzporedno z dvigom kvalitete smo tudi pocenili izdelavo proizvodov, kajti delovni čas se je občutno zmanjšal.

Vzporedno z investicijskimi naložbami razvijamo proizvodni program. Med perspektivnimi proizvodi so finske saune. Te so lahko iz zunanje, vidne strani furnirane. To je že lep proizvod, ki sodi med drugim tudi v sodobna stanovanja. V nadaljnjem smo uspešno izpopolnili proizvodni program v kooperaciji TAM sedežev za tovorne avtomobile in s kooperacijsko proizvodnjo sedežev WC, kar

je novo na tržišču. Opremljeni so z ventilacijsko napravo in se prodajajo za široko potrošnjo.

Napredek vidimo v tem, da prodiramo z rezultati obsto-

ječe proizvodnje na tržišče s svojimi proizvodi, ki jih še nihče v Jugoslaviji ne dela. V prvi vrsti moramo skrbeti za čim popolnejšo strojno opremo in šele potem bomo pričeli z gradnjo prostorov po etapah. Pri tem se zavedamo, da mora biti v današnjih pogojih obrat sposoben v veliki meri sam investirati. To je za naše razmere najboljša pot za uspešno bodočnost. C.F.

»FINSKA SAUNA«

Ptuj izdelovalec saun

Veliko se je že pisalo v naših dnevnikih o učinku saune na človeško telo.

Želim seznaniti zaposlene v Kmetijskem kombinatu Ptuj, da je naš obrat Mizarstvo in žaga prvi proizvajalec saun v Jugoslaviji. Krst smo dobro prestali in naročila prihajajo vsak dan. Prvi naročniki so bila športna društva, hoteli in javna kopališča, sedaj pa prihajajo naročila tudi od privatnikov. Zadnje čase raste zanimanje za saune tudi po delovnih kolektivih, saj nam je znano, da odpravi kopal v sauni preveliko utrujenost, preprečuje razne prehlade, kot so gripa in angina in dobro vpliva na celotno počutje telesa. Ko pomislimo, da lahko preprečimo s kopanjem v sauni vse zgoraj našteje bolezni, bi morali tudi upoštevati veliko število izgubljenih delovnih ur podjetja zaradi zgoraj omenjenih obolenj. Kopal v sauni preprečuje razne prehlade in olajšuje ljudem s previsokim ali prenizkim krvnim pritiskom težave s tem, da znižuje previsoki pritisk, prenizkega pa dviga.

Naš obrat izdeluje različne tipe saun in sicer od tipa za

dve osebi do tipa za 12 oseb in še več. Izdelovali smo mnogo najrazličnejših tipov, seveda je vse odvisno od naročila, ker saun ne delamo na zalogo. Za naše saune se zanima tudi inozemsko tržišče, vendar še nismo našli skupnega jezika glede cen.

Domovina saune so Finska, Švedska in druge severne dežele. Začeli so jo uporabljati športniki, saj pospešuje kopal v sauni kondicijo športnikov. V olimpijski vasi v Münchnu leta 1972 je montiral organizator olimpiade 7200 saun za 12000 športnikov. Dandanes si ne moremo zamisliti vrhunskih športnikov brez utrjevanja kondicije in brez kopanja v sauni.

Tukaj je navedenih nekaj koristnih ugotovitev o sauni in o kopanju v njej. Najlaže pa se o vsem prepriča vsak sam, če se okopa v sauni. Začetek kopanja v sauni pomeni tudi nadaljevanje, saj si z rednimi obiski v sauni podaljšujemo zdravje in življenje.

Sauno priporočamo tudi našemu odboru za standard in rekreacijo. S sauno bi pridobili delavci kombinata še en objekt za rekreacijo in za dobro počutje. Šoštarič F.

Gotovi izdelki Mizarstva KK Ptuj morajo takoj na gradbišča, kjer jih investitorji že težko pričakujejo.

nismo konkretno vezani na delitev dela z visoko razvitimi partnerji.

Proizvodni program si pristo izbirmo, po preudarni lastni presoji, saj se nam nihče ne meša v te stvari. Kombinatski pozitivno ocenjuje vse, kar je za nas rentabilno.

Obratu Mizarstvo preteklost ni bila posebno naklonjena, da bi se razvijal in širil v korak s časom, vendar je dosedanja pot malega kolektiva izkustveno zelo bogata. Vsa leta svojega obstoja smo proizvajali artikole po naročilih strank, zadnja leta pa smo se uspešno vključili v jugoslovansko tržišče na področju investicijske izgradnje. Našli smo ustrezno mesto pri prevzemanju tistih del, ki so bila prenamerna za tovarne, oziroma preobsežna za privatne obrtnike. Sem spadata predvsem stavbno pohištvo in oprema za investicijsko izgradnjo. Pri tem smo imeli velike težave zaradi neustreznega strojnega parka.

Kmetijstvo močan tekmeč

Za sejo obeh zborov skupščine občine Ptuj 12. 7. 1973 so prejeli občinski odborniki, poslanci in družbenopolitični predstavniki Analizo zaključnih računov delovnih organizacij za 1972. leto.

Vsem gospodarstvenikom in družbenopolitičnim delavcem iz ptujске občine, ki so jim na razpolago ti podatki, je bilo lahko ugotoviti, da so industrija in kmetijstvo, pa tudi trgovina in gostinstvo v ptujski občini najmočnejši tekmeči v skupini 42 gospodarskih organizacij. Lani je dosegla industrija 776,709.955 din celotnega dohodka pri porabi 573,747.555 din sredstev in 202,962.400 din dohodka, kmetijstvo pa 778,311.774 din dohodka pri porabi 668,226.669 din in 110,085.105 din dohodka. Trgovina in gostinstvo sta dosegla 689,800.509 dinarjev celotnega dohodka pri

618,955.531 din porabljenih sredstvih in 70,844.978 din dohodka.

Kmetijski kombinat Ptuj je dosegel lani 321,740.079 din celotnega dohodka ob porabi 261,250.760 din sredstev in dohodka 60,489.319 din, drugo pa odpada iz skupine kmetijstva na Mesokombinat Perutnina Ptuj, KZ Lovrenc, živinorejsko — veterinarski zavod ter na Veterinarsko postajo Ptuj.

Kolektiv Kmetijskega kombinata Ptuj se dobro zaveda, kaj vse je moral storiti in kako je moral skrbno gospodariti, da je lahko dosegel uspeh, ki mu je tudi priznan v občini in v Sloveniji. S tem pa še niso končane vse njegove naloge in načrti za naslednja leta, ko bo tekmovalje z industrijo še zahtevnejše in ko bo zahteva po napredovanju vsega kmetijstva v občini še glasnejša. Dosedanji uspe-

hi Kmetijskega kombinata Ptuj potrjujejo, da je nastala z njim v ptujski občini močna in vplivna gospodarska organizacija, ki se zaveda vseh lastnih obveznosti in možnosti, pa tudi skrbi in nalog do zasebnega kmetijstva, ki je tudi potrebno pomoči močnejše in zglede kmetijske organizacije, več možnosti za organizirano proizvodnjo na kmetijah, predvsem pa zaupanje v skupne napore, da bo tudi zasebno kmetijstvo mnogo več pomenilo v skupnem kmetijstvu v občini kot danes.

Občinski odborniki, poslanci in družbenopolitični delavci imajo k vsemu temu svoja priznanja, misli in predloge, ker se čutijo soodgovorni, da bo na področju kmetijstva v občini, všteti tudi zasebno kmetijstvo v kooperaciji, v bodoče še več storjeno, da bodo spoznanja in interese kmetov spremljale in podpirale tudi možnosti za hitrejši napredek kmetijske proizvodnje v vseh predelih občine.

J.V.

Delavci o svojih stanovanjih

V Kmetijskem kombinatu Ptuj je izvedla socialna služba med zaposlenimi anketo o stanovanjskih razmerah delavcev z namenom, da bi dobila stanovanjsko-socialno sliko delavcev kombinata. S takšnimi podatki še doslej socialna služba ni razpolagala. Služili bodo za realizacijo programa stanovanjske izgradnje in za postopno rešitev stanovanjskih problemov v kombinatu.

V razgovoru je odgovorila Silva Gorjup, socialna delavka pri kombinatu na nekaj vprašanj, ki ponazarjajo vsebino odgovorov v anketi in sedanje stanovanjsko-socialno stanje v kombinatu.

»Poročevalec: »Kaj vse ste želeli ugotoviti z anketo?«

Silva Gorjup: »Vedeli smo, da niso zadovoljive stanovanjske razmere delavcev v naši delovni organizaciji, vendar takih odgovorov nismo pričakovali. Od delavcev smo zvedeli, da še mnogi nimajo urejenih stanovanjskih razmer. Nekateri še živijo z družinami kot podnajemniki ali pa pri svojih starših in svojih. Takih delavcev je 470 od 1075 anketiranih ali 28%«.

»Poročevalec: Kako je stanje pri delavcih, ki imajo stanovanje?«

Silva Gorjup: »Stanovanje ima 733 delavcev ali 72%; so lastniki stanovanj ali stanovanjskih hiš ali pa nosilci stanovanjske pravice. Med njihovimi stanovanji je 501 ali 49 procentov stanovanj neustreznih. So pretesna ali pa tudi sicer ne ustrezajo njihovim sedanjim potrebam.«

»Poročevalec: »Ali bivajo v starejših ali tudi v novejših hišah.«

Silva Gorjup: »Mnogo stanovanj je starih nad 50 let. To potrjuje tudi višina najemnine, ki jo plačujejo. Nad 700 delavcev plačuje manj kot 100 din mesečne najemnine. Pri delavcih z nizkimi osebnimi dohodki je to ugodno, vendar ni mogoče s temi sredstvi zagotoviti niti tekočega vzdrževanja stanovanj, kaj šele rekonstrukcijo ali adaptacijo.«

»Poročevalec: »Kaj so rekli delavci, ki nimajo stanovanj?«

Silva Gorjup: »Brez stanovanj je praktično 184 delavcev. Želijo, da bi jim dodelila stanovanje delovna organizacija. Več kot polovica takih prošnjikov doslej ni bilo evidentiranih, ker delavec ni poslal kombinata za stanovanje. Niti ni pričakoval, da bi ga utegnil dobiti. Večja stanovanja si želi 286 delavcev. To ni presenetljivo, saj imamo 404 delavce, ki imajo več kot 5 družinskih članov.«

»Poročevalec: »Ste ugotovili tudi poprečje stanovanjskega prostora na družinskega člana?«

Silva Gorjup: »12 m² je poprečno na družinskega člana. 5 temeljnih organizacij pa ima delavce, kjer je povprečje prostora na družinskega člana le do 10 m².«

»Poročevalec: »Katera temeljna organizacija ima največ neustreznih stanovanj?«

Silva Gorjup: »344 delavcev ali 86% iz TOZD Kmetijstvo ima neustrezna stanovanja. Večina teh stanovanj je v haloškem območju. So skrajno neustrezna, brez sanitarij in brez vode. Največ teh stanovanj je v bivših viničarijah. Ti stanovalci morajo v sušnih letih 1 uro daleč po vodo v bližnje potoke ali celo v bližnje reke. Med temi stanovalci so delavci, ki imajo tudi največ družinskih članov.«

»Poročevalec: »Kako pa je z osebnim dohodkom delavcev?«

Silva Gorjup: »V kombinatu je 76 delavcev z 200 din in manj dohodka po družinskem članu, 461 ali 45% delavcev pa ima do 500 din dohodka po družinskem članu. Še vedno želi 36 delavcev v kombinatu graditi lastno stanovanjsko hišo, čeprav zaslužijo po družinskem članu manj kot 200 din. Med njimi je nekaj takih, ki imajo nekaj svoje zemlje in ne želijo spremeniti kraja bivanja.«

»Poročevalec: »Kako je skrbel kombinat za delavska stanovanja?«

Silva Gorjup: »Kombinat je usmerjal večino svojih sredstev v zasebno stanovanjsko gradnjo in je tako najhitreje in najceneje rešil stanovanjski problem 223 delavcev. Stanovanjske hiše je gradila večina delavcev iz direktne proizvodnje. Med njimi sta le dva delavca z visoko strokovno izobrazbo. Strokovnim delavcem je zagotavljal kombinat vse doslej družbena stanovanja. Strokovnjakom je kombinat nudil stanovanja in si je le tako lahko zagotovil strokovni kader, ki ga v občini ni dovolj. Brez stanovanja tudi druge delovne organizacije težko dobijo strokovne delavce.«

»Poročevalec: »Kako se lotevate pri kombinatu tega problema?«

Silva Gorjup: »V naslednjih 5 do 10 letih bomo morali izločiti več sredstev iz dohodka za gradnjo stanovanj, sicer ne bo mogoče upoštevati pri dodeljevanju stanovanj tudi delavcev z nizkimi dohodki in mladih družin. Tudi z vračanjem preostalih sredstev, ki bodo ostala po sporazumu za prosto razpolaganje pri grad-

nji stanovanj, pri bankah, bo več sredstev za stanovanjsko izgradnjo.«

»Poročevalec: Ali vidite v tem edine rešitve ali še katere?«

Silva Gorjup: »Brezpogojno je potrebno hitrejšo združevanje družbenih, zasebnih in drugih sredstev iz vseh možnih virov za gradnjo stanovanj, pa tudi s pospešeno gradnjo, ne z zavlačevanjem. S hitro in cenejšo izgradnjo solidnih stanovanj za delavce bo mogoče doseči potrebno število stanovanj za nje.«

»Poročevalec: »Kakšne rešitve pa zagovarjate za odpravo socialnih težav v občini?«

Silva Gorjup: »Socialne težave bodo hitreje odpravljene s hitrejšim dvigom življenjske ravni, predvsem pa z odpiranjem novih delovnih mest. V kolikor ni v občini za to možnosti, bi morali povabiti zainteresirane delovne organizacije, ki so voljne in sposobne odpreti v ptujski občini svoje dislocirane obrate.

Ko bo v družinah več zaposlenih, bo višji dohodek po družinskem članu, bo višja življenjska raven, bo tudi več sredstev za izboljševanje stanovanjskih razmer.

»Poročevalec: »Kaj naj storijo po vaši oceni delavci z višjimi osebnimi dohodki?«

Silva Gorjup: »Delavce z višjimi osebnimi dohodki po družinskem članu bi morali vzpodbujati k namenskemu varčevanju in h gradnji lastnih stanovanj, ne pa jih postavljati zaradi višjih osebnih dohodkov družbeni kritiki. Naj gre odvisen dinar raje v lastno stanovanje kot pa v nakupe luksuznih avtomobilov, v potovanja po svetu in v luksuzne predmete. Družbeno stanovanje naj dobijo delavci z nižjimi osebnimi dohodki in mlade družine, ljudje z možnostmi za to pa naj stanujejo v svojih stanovanjih.«

»Poročevalec: Ali je sedaj dovolj storjeno za izboljšanje starih stanovanj?«

Silva Gorjup: »Mnogo več kot sedaj bo storjeno, ko bodo vlagale delovne organizacije več sredstev sklada skupne porabe v ureditev že obstoječih starih stanovanj predvsem tam, kjer ni možnosti, da bi posamezniki vlagali lastna sredstva.« J. V.

Potrebe po novih delavcih

Odbor za kadre je razpravljal na svoji seji 19. 3. 1973 o planu kadrov za leto 1973. Ta je sestavljen po planiranih potrebah posameznih obratov in delovnih enot. Po planu bomo v letu 1973 na novo zaposlili 102 stalna delavca, 124 sezonskih delavcev, sprejeli 23 pripravnikov, v uk bomo na novo sprejeli 31 vajencev raznih strok in na novo bomo razpisali še 25 štipendij.

Od stalnih delavcev, ki jih bomo na novo zaposlili, rabi mo 4 delavce z visokošolsko izobrazbo (dipl. inž. agr., dipl. ekonomiste in dipl. pravnika), 4 delavce z višješolsko izobrazbo (gradb. inž., pravnik, stroj. inž. in ekonomista), 11 delavcev s srednješolsko izobrazbo (kmetijske, veterinarske, gozdarske, ekonomske in administrativne tehnike), 39 kvalificiranih delavcev (vino gradnikov, sadjarjev, kletarjev, kmetijskih strojnikov, mizarjev, mehanikov in drugih kovinarskih delavcev, mlekarjev, prodajalcev, šoferjev), 36 polkvalificiranih delavcev za delo v mešalnici in silosih, mlekarji, kletarstvu, gozdarstvu in kmetijstvu in 8 nekvalificiranih delavcev za delo v obratu kmetijstvo ter mešalnici in silosih.

SPREJEMANJE PRIPRAVNIKOV V LETU 1973

V letu 1973 bomo sprejeli skupno 23 pripravnikov, od tega 2 pripravnika z visoko, 3 z višjo, 7 s srednjo in 11 s poklicno šolo.

Pripravniki se bodo uvajali v delo na naslednjih obratih: v OBRAT KMETIJSTVO 2 inž. agr., 3 kmet. teh., 2 s poklicno poljedel. živinor. šolo, v OBRATU TEHNOSERVIS 2 stroj. teh., 3 avtomehaniki in 2 ključavničarja, v OBRATU MLEKARNA 1 dipl. veterinar ali dipl. inž. živil. tehnologije in 1 kmet. tehnik, v OBRATU KOOPERACIJA 1 kmet. teh. in 4 trgovci, v OBRATU KLETARSTVO 1 inž. agr. in v SKUPNIH SLUŽBAH 1 dipl. ekonomist.

PLAN SPREJEMA NOVIH VAJENCEV

V letu 1973 bomo v kombinatu sprejeli 31 vajencev raznih strok in to v naslednjih obratih: OBRAT TEHNOSERVIS 6 avtomehanikov, 4 ključavničarje, 5 kovinostrugarjev — rezkarjev in 2 prodajalca, OBRAT MIZARSTVO 5 mizarjev, OBRAT KOOPERACIJA 6 prodajalcev, OBRAT KLETARSTVO 1 sodarja in OBRAT TRGOVINA 1 mesarja — sekača.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Zamuden postopek

Kmetijski kombinat Ptuj si prizadeva vsa leta strniti svoja zemljišča, oziroma zemljišča, ki jih koristi. Naš cilj je ustvarjati komplekse na območjih, kjer so zemljišča dobre kvalitete. Za zamenjavo nimamo na razpolago dovolj enakovrednih zemljišč, zaradi česar je pri zasebnikih velik odpor do arondacije, kar nam onemogoča hitro urejanje prometa z zemljišči.

K formiranju večjih kompleksov smo pristopili v k. o. Mostje, kjer bomo pridobili 38,76,30 ha zemljišč, ki bodo pripojena k že obstoječemu 110 ha kompleksu. Postopek za to območje je večinoma končan; nekaj primerov je težje rešljivih. V teku je tudi arondacija za območje DE Trnovska vas, kjer bo v tem letu strnjenih 315 ha površin vzdolž Pesnice, preostalih 200 ha pa bo arondiranih prihodnja leta. Na tem območju bodo izvršena večja hidromelioracijska dela. Arondacija izvajamo tudi v k. o. Stanošina

in k. o. Pobrežje, medtem ko združujemo v drugih katastrskih občinah zemljišča s pomočjo menjave in nakupa zemljišč.

V veliki meri nam je zavrhl postopek prometa z zemljišči tudi zakon o prepovedi prometa z zemljišči, veljaven od 25. 12. 1971. leta. Ker s predvideno spremembo zakona nismo bili seznanjeni, nam je ostalo nekaj nerešenih spisov, ki jih začasno ne moremo izpeljati, ker stranke nimajo statusa kmeta. Prav tako ni mogoča menjava zemljišč z nekmeti; njihov delež zemljišč v predvidenih združitvah je velik. Novi predpisi, ki so začeli veljati sočasno z začasno prepovedjo prometa z zemljišči, zahtevajo mnogo administrativnega dela in časa. Izposlovati je potrebno potrdila, da imajo pogodbenne stranke status kmeta ter da zemljišča niso v urbanističnem planu SO Ptuj. Potrdila izdaja SO Ptuj in to po predloženih zdravstvenih knjižicah o kmečkem zavarovanju. Vloge za izdajo potrdil moramo kolkovati s 7.— din. Večina strank se plačilu taks upira, ker vedo, da gre za naš interes združitve zemljišč.

cah o kmečkem zavarovanju. Vloge za izdajo potrdil moramo kolkovati s 7.— din. Večina strank se plačilu taks upira, ker vedo, da gre za naš interes združitve zemljišč.

PO POSTOPKU PLAČAMO PRISPEVEK

Povečani strošek pri arondacijah zemljišč predstavlja tudi prispevek v sklad za pokojninsko zavarovanje kmetov, katerega smo dolžni plačati, če pridobimo zemljišče od kmetijskega zavarovanca in to v 3 x znesku katastrskega dohodka. Navedeni znesek plačamo tudi pri menjavi zemljišč, če je KD pridobljenega zemljišča večji kot KD zemljišča, ki ga damo v zamenjavo. V tem primeru plačamo 3 x znesek na razliko pridobljenega in oddanega zemljišča KD.

Prispevek odmerja SO Ptuj — davčna uprava po odločbah, ki jih izdaja po prijavi listin in davčnih napovedi. Te se morajo izpolniti za vsako listino posebej na posebnem obrazcu, ki ga moramo prav tako plačati in to 1,— din za komad. Odločbe izdaja pristojni organ po enem, oziroma dveh mesecih ali še pozneje. Prispevek izplačujemo po odločbah, ker pa te SO Ptuj po odmeri neredno izdaja, ne moremo pravočasno plačati odmerjenega prispev-

ka. Brez potrdila o plačanem prispevku občina listin ne potrdi in tako ni možno legalizirati podpisov na listinah. Dokler listine niso overovljene, ni možno izplačilo kupnine za zemljišče ali razlike pri menjavah.

Veliko preglavic nam delajo tudi potrdila o plačanih davkih, zlasti po uvedbi starostnega zavarovanja kmetov. Kmetje so namreč obremenjeni sedaj tudi s prispevkom za starostno zavarovanje. Ob dvigu potrdila mora imeti pogodbenega stranka plačano 1/4 navedenega prispevka, prispevek za kmečko zavarovanje in prispevek od kmetijske dejavnosti. Često se zgodi, da ima stranka plačana dva od navedenih prispevkov, tretjega nima poravnane, ker pravi, da nima sredstev.

RAZLIČNI ZEMLJIŠKO-KNJIŽNI VPISI

Največ težav pri sklepanju pogodb in arondacijskih odločb pa vsekakor predstavljajo vknjižena bremena na zemljiških zasebnikih. Tu gre za vknjižbe raznih hipotek, služnosti, prepovedi odsvojitve in obremenitve ter dedne terjatve. Za vknjižbo izbrisa omenjenih vknjižb je potrebna uradna dokumentacija, to so izpiski iz mrljiških matičnih knjig, izbrisana ali odpisana dovoljenja, često tudi izvedba zapuščinskih obravnav.

Iskanje te dokumentacije je izredno težavno, ker je težko ugotoviti, kje se nahajajo stranke, v korist katerih se glasijo vknjižbe, oziroma zadnje bivališče strank, če gre za zapuščino. V tem primeru je potrebno na pristojnih krajevnih uradih še prositi za smrtovnice, dobiti vse podatke o morebitnih dedičih in predlagati zapuščinske obravnave na sodišču. Postopek je dolgotrajen, ker določi sodišče dediče (največkrat gre za dedičine od 1 — 20 tisoč starih din in zahtevajo večjo vrednost kot je določena z zakonom. Prisiliti jih ni mogoče, da sprejmejo zapuščino kot jo je določilo sodišče. Ker morajo tako določeni dediči dati posebno izjavo, da se dedičini odpovedujejo ali da so to prejeli, ta pa mora biti overovljena na sodišču, lahko s svojim vztrajanjem na vsaj za nekaj tisočakov višji dedičini kot je uradno določena, zavlačujejo postopek. Večkrat prosimo za te listine, čakamo na nje po več mesecev, zlasti še, če stranke živijo v tujini in je potrebno posredovati pri naših predstavništvi. Morda se bo kdo vprašal: Zakaj mi opravljamo to delo? Takoj povem, da bi se stranka, ki v večini primerov ni zainteresirana za arondacijo, zaradi tega še bolj upirala priključitvi zemljišč. V primerih, ko gre za spora z namenom nakup ali menjavo, vsekakor zahtevamo, da se naredijo izbrisi na stroške stranke ter da nam ta sama priskrbi ustrezno dokumentacijo.

(Konec na 10. strani)

Potrebe po novih delavcih

(Nadaljevanje z 8. strani)

ŠTIPENDIRANJE DIJAKOV IN ŠTUDENTOV

Kombinat že štipendira 22 štipendistov in to v naslednjih šolah: na visoki ekon. komerc. šoli 3, na veterinar. fakulteti 2, na VAS 1, na višji pravni 1, v tehniški kmet. šoli 1, v tehniški stroj. šoli 1, v poklicni vinogr. sadj. šoli 3, v poklicni mlekarški šoli 3, v poklicni poljed. živinor. šoli 5 in v poklicni kmetij. strojni šoli 1.

V letu 1973 bo dokončalo šolanje na visoki ekon. komercialni šoli 1, na veterinarški fakult. 1, na VAS 1, v poklicni vinogr. sadj. šoli 1 in v poklicni mlekarški šoli 1. Za leto 1973 planiramo še odobritev 25 novih štipendij in to za študij na naslednjih šolah: 2 na agronomski fakulteti, 2 v tehniški kmetijski šoli, 2 v tehniški gozdarski šoli, 3 v poklicni vinogradniško sadjarski šoli, 3 v poklicni mlekarški šoli, 3 v poklicni poljedel. živinor. šoli in 10 v šoli za kmetovalce — za sinove kmetov — kooperantov kombinata.

IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH V LETU 1972

V letu 1973 so bili v kombinatu organizirani naslednji tečaji in seminarji: petdnevni seminar za vinogradniško-sadjarske delovodje, ki se ga je udeležilo 19 delavcev, tečaja

za skladiščnike se je udeležilo 32 delavcev, strokovnega seminarja o kupni pogodbi (blagovni promet in transport) se je udeležilo 33 komercialistov, direktorjev obratov in drugih vodstvenih delavcev, za gozdarske delavce je obrat gozdarstvo organiziral tečaj za usposabljanje za delo z motorno žago. Tega tečaja se je udeležilo 13 delavcev, ki so opravili tudi izpit za polkvalificiranega delavca. Dvajseturnega tečaja prve pomoči se je udeležilo 10 delavcev, 4 delavci so se udeležili tečaja za kurjače centralnih kurjav, tečaja higienskega minimuma se je udeležilo 17 delavcev, 17 vodilnih in vodstvenih delavcev se je udeležilo ponovitvenega tečaja iz varstva pri delu, raznih tečajev in seminarjev izven podjetja pa se je udeležilo nad 30 delavcev.

Finančno pomoč za šolnino in skripta in druge ugodnosti za izredni študij je v letu 1972 koristilo 27 delavcev in to na naslednjih šolah: 2 na III. stopnji veterine, 3 na visoki ekonom. komerc. šoli, 2 na višji ekon. komerc. šoli, 7 na VAS, 1 na višji šoli za organiz. dela, 3 v teh. strojni šoli, 2 v komercialni sred. šoli, 2 v ekonom. sred. šoli, 1 v gozdarski sred. šoli, 1 v delovodski kovinarski šoli, 1 v trgovski poslovod. šoli, 1 v poklicni trgovski šoli in 1 v poklicni gostinski šoli.

Za celotno izobraževalno dejavnost smo v letu 1973 imeli skupno 425.780 din izdatkov in to:

— za seminarje, tečaje in drugo izobraževanje znotraj podjetja	4.238 din
— za seminarje tečaje in strokovne ekskurzije izven podjetja	89.310 din
— za izredni študij zaposlenih delavcev	58.890 din
— za štipendije rednim dijakom in študentom	53.850 din
— za nadomestila čistih OD za izobraževanje	30.148 din
— za izobraževanje vajencev so obrati izplačali	189.344 din

GIBANJE ZAPOSLENIH V LETU 1973

V letu 1972 smo med letom sprejeli 137 stalnih delavcev, 151 sezonskih delavcev in 23 vajencev. Med letom pa je odšlo iz podjetja 112 stalnih delavcev, 162 sezonskih delavcev in 23 vajencev. Povprečno pa jev letu 1972 delalo 1266 delavcev od tega 1178 stalnih in 88 sezonskih delavcev ali povprečno 22 delavcev več kot pa v letu 1971.

V učnem razmerju pa je bilo povprečno 75 vajencev. Največ vajencev se uči poklica v obratu Tehnoservis. GF

Odgovorne osebe in varstvo

Temeljni zakon o varstvu pri delu (TZVD — Uradni list 15/1965) navaja v svojem 63. členu samo splošno odgovornost vodilnih oseb. Direktor in druge vodilne osebe v delovni organizaciji so vsaka na svojem delovnem mestu odgovorne za izvajanje varstva pri delu. Zlasti so dolžni skrbeti za izvajanje varnostnih ukrepov za uporabo sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu, za to, da so delovne priprave in naprave v brezhibnem stanju, da se pravilno uporabljajo in v svoj namen. Odgovorni so za stanje poškodb in obolenj v zvezi z delom in za to, da se najdejo najprimernejši ukrepi, s katerimi se odpravijo njihovi vzroki. Končno so odgovorni tudi za to, da so ljudje na delu o vsem poučeni in da se preverja njihovo znanje v zvezi z varstvom pri delu.

Za delovno organizacijo to ni dovolj, ker ni razvidno, kdo odgovarja za nesrečo, oz. obolenje, ki nastane zaradi nepravilnega dela, neuporabljanja sredstev in opreme za osebno varstvo in podobno.

TZVD prepušča delovni organizaciji, naj v svojih internih aktih med drugim podrobneje uredi odgovornost vodilnih oseb.

Sam pravilnik o varstvu pri delu (Osnutek novega pravilnika o varstvu pri delu KK Ptuj) podrobneje ureja odgovornost vodilnih oseb, ki so določene v delovni organizaciji kot vodilne. Tu gre za od-

govornost direktorja podjetja, direktorjev obratov in upravnikov in pod. Kot splošno orientacijsko pravilo je, da odgovarja neposredni vodja dela za delo, ki se neposredno nanaša na delovni proces, medtem pa so direktorji obratov, oziroma upravniki DE, odgovorni za tiste mere, ki se nanašajo na obrat, oziroma DE kot celoto za mere splošno organizacijskega in kontrolnega karakterja in podobno.

Zraven obveznosti vodilnih oseb za izvajanje varstva pri delu (za neizvajanje so sankcije) so dolžne vodilne osebe skrbeti za delovanje in za napredovanje varstva pri delu. To pomeni, da ni omejena vloga vodilnega kadra samo na izvajanje neposrednih obveznosti. Dolžni so se aktivno zavzemati in skrbeti za izboljšanje varstva pri delu v svojem delokrogu.

Sankcije za izvajanje varstva pri delu so zelo resne ter se nanašajo na delovno organizacijo in odgovorno osebo. Je pa novost, da se kaznuje odgovorna oseba na licu mesta (takoj) z mandatno kaznijo v vrednosti od 50.— din in to v primeru, če ne uveljavi varstvene mere in ne zagotovi črpanja sredstev in opreme za osebno varstvo ter ne zagotovi namenske uporabe in vzdrževanja v bezhibnem stanju delovne naprave in priprave. Kazen izreka republiški inšpektor dela.

Škoda zdravja in časa

Po podatkih službe varstva pri delu za leto 1972 je imel KK Ptuj 146 nesreč pri delu in je izgubljenih 2337 delovnih dni; 57 nesreč izven dela in izgubljenih 716 delovnih dni; 930 primerov obolenj in izgubljenih 9.219 delovnih dni. Skupaj je bilo izgubljenih 12.272 delovnih dni in izplačanih za nadomestilo OD zaradi nesreč pri delu in bolezni 385.107,65 din.

Največ izgubljenih delovnih dni je bilo zaradi nesreč pri delu v DE Podlehnik in Pragersko in obratih Gozdarstvo ter Tehnoservis.

Veliko obolenj in odsotnosti dela, povprečno več kot 10 dni, je na DE Turnišče, Dornava, Podlehnik in Zavrč, v obratih pa v Mlekarni, Trgovini in Gozdarstvu. Če primerjamo leto 1972 in 1971 smo imeli v letu 1972 izgubljenih 116 manj delovnih dni v skupnem seštevku.

Navedeni podatki za leto 1972 in podatki iz prejšnjih let usmerjajo delo varstva v določene enote in obrate, istočasno pa zadolžujejo samoupravne organe in vodstvo teh organizacijskih enot, da to problematiko intenzivno rešujejo.

Marinkovič Živorad

Udeleženci na tekmovanju o prvi pomoči očitno zadovoljni z doseženim uspehom.

IV. občinsko tekmovanje v prvi pomoči

V Ptujju je bilo maja 1973 IV. občinsko tekmovanje ekip prve pomoči Rdečega križa in ekip civilne zaščite prve pomoči.

Ekipa Kmetijskega kombinata Ptuj je tudi sodelovala na tem tekmovanju. Med 20 ekipami, ki so sodelovale in tekmovala, je dosegla 8. mesto. Ekipa 6 članov je bila sestavljena iz obratov kletarstva »Slovenske gorice« ter

skupne službe: Petrovič Anica, Cvetko Marija, Petrovič Terezija, Indič Fanika, Rakuš Sonja in Ožinger Terezija.

Na koncu tekmovanja so dobile ekipe pokale, diplome in praktična darila. Ekipa, ki je dosegla I. mesto (ekipa TGA), bo sodelovala na republiškem tekmovanju ekip prve pomoči v Murski Soboti. M. Z.

Delavci in nevarnosti pri delu

Večkrat naletimo na pogoje, da ljudje ne razlikujejo naslednjih treh pojmov, ki jih zakonodaja strogo loči. Med temi pojmi je velika razlika. Gre namreč za:

- a) seznanitev delavcev s pogoji dela,
- b) seznanitev delavcev z delom, ki ga bodo opravljali in
- c) seznanitev delavcev z nevarnostmi, ki jim groze pri opravljanju dela in poučitev, na kakšen način naj se jim izognejo.

Temeljni zakon o varstvu pri delu obvezuje v svojem 66. čl. 1. odst. delovno organizacijo, da mora spoznati vsakdo, predno je razvrščen na delo, delovne pogoje in nevarnosti dela, oziroma ukrepe in sredstva za varstvo pri delu, med zaposlitvijo pa mora skrbeti za njegovo vzgojo in za izpolnitev njegovega znanja s področja varstva pri delu.

Temeljni zakon o delovnem razmerju predpisuje, da je dolžna delovna organizacija seznaniti delavce, predno so razvrščeni na delo z delovnim mestom, o pogojih dela, z delovnimi dolžnostmi, z neposrednimi sodelavci, z organizacijo in z delovanjem samoupravljanja v delovni organizaciji, s splošnimi akti in podobno.

Zraven zgoraj navedenega omenja temeljni zakon o delovnem razmerju še seznanjenje s pogoji dela in »seznanjenje z delom, ki ga bo opravljal«.

Ti dve kategoriji se medsebojno razlikujeta, še posebej pa je razlika, če jih primerjamo s kategorijo C.

Kategorija A ima bolj delovno-pravni značaj in se nanaša na začetek in na prenehanje delovnega časa, delo v izmenah, delo ponoči, na dolžino letnega dopusta glede na delovno mesto, prevoz, prehrano in podobno.

Kategorija B se nanaša na seznanjanje s tehnologijo in z organizacijo dela v TOZD, še posebej na delovnem mestu, kjer bo delal, kot napr. prihod na delovno mesto, pravilen način dela, gibanje na delovnem mestu, odhod z delovnega mesta in podobno.

Kategorija C ima specifičen karakter. Delavec mora biti seznanjen z nevarnostmi za življenje in zdravje, ki mu grozijo na delovnem mestu.

Zaradi tega je treba razlikovati tri kategorije in jih v splošnih aktih TOZD na poseben način uveljaviti.

Marinkovič Živorad

Zakroževanje zemljiških kompleksov

(Nadaljevanje z 9. strani)

Toliko torej o rečeh, ki zavirajo hitro reševanje problemov okrog arondacije zemljišč. V ilustracijo naj navedem, da smo v letih 1969, 1972 pridobili 282,21,49 ha, oddali pa 323,92,19 ha zemljišč, ali s finančnega vidika gledano, pridobili zemljišča v vrednosti 2,189,062,71 din, oddali pa v vrednosti 2,053,057,99 din. Napravili smo register zemljišč za 113 k., kjer je razvidna označba zemljišča, kultura, b. r. izmera, naslov pridobitve, bivši lastnik in organ, ki upravlja z zemljiščem. V večini primerov je zemljišče vknjiženo na družbeno lastnino v upravi občine Ptuj. Občini smo dali vloge za dodelitev, vendar smo dobili le nekaj dodelitvenih odločb, medtem ko 28 vlog iz leta 1966—1970 še niso rešili in jih trenutno tudi ne rešujejo kljub temu, da so bile vse vloge s strani občine pregledane. Potrebna je torej samo odločitev in izdaja odločb o dodelitvi imetnika pravice uporabe, to je Kmetijskega kombinata Ptuj. S. T.